

**MICHEL
BUSSI**

**ČIERNE
LEKNÁ**

motto

Čierne lekná

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.motto.sk
www.albatrosmedia.sk

Michel Bussi

Čierne lekná – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

motto

MICHEL
BUSSI

ČIERNE
LEKNÁ

motto

© Presses de la Cité, un département de Place des Editeurs, 2011
Translation © Marta Činovská, 2017

ISBN v tlačenej verzii 978-80-267-0871-1
ISBN e-knihy 978-80-267-0901-5 (1. zverejnenie, 2017)

Na pamiatku Jackyho Lucasa

„U Moneta nevnímame skutočný svet, ale predstavu o ňom.“

F. Robert-Kempf, *L'Aurore*, 1908

„Nie! Nie! Len nie čiernu pre Moneta!
Čierna nie je farba!“

Georges Clemenceau
pri rakve Clauda Moneta
(Michel de Decker, *Claude Monet*, 2009)

Giverny sa na nasledujúcich stranách usilujem opísať čo najvernejšie. Sú to skutočné miesta.

Hotel Baudy, potok Epte, mlyn des Chennevières, škola v Giverny, Kostol sv. Radegondy a cintorín, ulica Claude-Monet, cesta du Roy, ostrov aux Orties a, samozrejme, Monetov ružový dom a jazierko s leknami. Rovnako aj okolité miesta ako múzeum vo Vernone, Múzeum výtvarných umení v Rouene, samota Cocherel.

Informácie o Claudovi Monetovi sú tiež autentické, čo sa týka jeho života, diela a dedičov, takisto údaje o iných maliaroch impresionistoch, teda o Theodorovi Robinsonovi alebo Eugènovi Murerovi.

*Spomínané krádeže obrazov sú sčasti skutočné.
Všetko ostatné som si vymyslel.*

V dedine bývali tri ženy.

Prvá z nich bola zlá, druhá klamárka, tretia egoistka.

Dedina mala meno krásne ako záhrada. Giverny.

Prvá žena bývala vo veľkom mlyne na brehu bystriny vedľa cesty du Roy; druhá v podkrovnom byte nad školou na ulici Blanche-Hoschedé-Monet; tretia žila s mamou v malom ošarpanom dome na ulici Château-d'Eau.

Neboli ani rovnako staré. Kdeže. Prvá mala viac ako osemdesiat, alebo takmer tolko, a bola vdova. Druhá mala tridsaťšesť a svojho muža ešte nikdy nepodviedla. Aspoň zatiaľ. Tá tretia mala čoskoro jedenásť rokov a všetci chlapci v škole boli do nej zaľúbení. Prvá nosila stále čierne šaty, druhá sa líčila kvôli milencovi, tretia mala rozpustené vlasy, aby jej poletovali vo vetre.

Pochopili ste. Tie tri boli celkom rozdielne. Mali však aj niečo spoločné, a to bolo tajomstvo: všetky tri túžili odísť. Áno, opustiť Giverny, tú nádhernú dedinu, ktorej meno samotné lákalo kopu ľudí z celého sveta, len aby sa v nej mohli niekoľko hodín poprechádzať.

A iste viete prečo. Kvôli maliarom impresionistom.

Prvá zo žien, najstaršia, vlastnila krásny obraz, druhú veľmi zaujímali umelci, tretia, najmladšia, pekne maľovala. Dokonca veľmi pekne.

Prečo by chceli z Giverny odísť? Nezdá sa vám to zvláštne? Všetky tri si mysleli, že dedina je ako väzenie, ako veľká, krásna záhrada obohnaná mrežovým plotom. Ako park v útulku. Obraz ilúzia. Obraz, ktorý sa márne pokúša vymaniť z rámu. V skutočnosti tá tretia, najmladšia, túžila nájsť otca. Niekde inde. Druhá hľadala milenca. A tá prvá, najstaršia, poznala túžby tých dvoch.

Jedného dňa sa však predsa len na trinásť dní, iba na trinásť dní, mreže záhrady otvorili. Presnejšie, od 13. mája do 25. mája 2010. Mreže Giverny sa zdvihli pre ne! Iba pre ne, mysleli si. Pravidlá však boli neúprosné, len jedna z nich mohla uniknúť. Ostatné dve mali zomrieť. Tak to bolo.

Tých trinásť dní prešlo v ich životoch ako v zátvorke. Prikrátkej. A tiež krutej. Prvý deň v zátvorke sa začínal vraždou a posledný sa končil ďalšou vraždou. Zvláštne, polícia sa zaujímala iba o druhú ženu, tú najkrajšiu; tá najmladšia, najnevinnejšia, musela pátrať sama. A tá prvá, najdiskrétnejšia, mohla všetkých nerušene pozorovať. Ba aj zabiť!

Celé to trvalo trinásť dní. Dost času na útek.

V dedine bývali tri ženy.

Tá tretia bola najnadanejšia, druhá najprešibanejšia, prvá najodhodlanejšia.

Čo myslíte, ktorej sa podarilo uniknúť?

Tretia, najmladšia, sa volala Fanette Morellová; druhá Stéphanie Dupainová; prvá a najstaršia som bola ja.

OBRAZ PRVÝ

Dojmy

PRVÝ DEŇ

13. máj 2010

(Giverny)

Hromadenie

1

Priezračnú vodu riečky sfarbili na ružovo úzke pásiky ako rozpúšťajúca sa pastelová farba z fontány, v ktorej umyli štetec.

„Neptún, stoj!“

Po prúde sa farba strácala, viazla na bujnom rastlinstve ovísajúcom z brehu, na svetlohnedých koreňoch topoľov a vrb. Miznúci vyblednutý pocit...

Mám ho rada.

Červená však nepochádzala z palety, ktorú umyl maliar v rieke, ale z rozbitej lebky Jerôma Morvala. Ohavne roztrieštenej. Krv sa valila z hlbkej rany navrchu hlavy, číra, unášaná prúdom riečky Epty, do ktorej bola ponorená.

Môj nemecký ovčiak podišiel bližšie, ňuchal. Zakričala som tentoraz silnejšie:

„Neptún! Ku mne!“

Mŕtvolu čoskoro zaiste niekto nájde. Je síce len šesť hodín ráno, ale určite tade pôjde nejaký človek, možno maliar, bežec, zberač slimákov, a objaví ju.

Zastanem, nechcem ísť bližšie. Opriem sa o palicu. Zem predo mnou je blatistá, posledné dni veľa pršalo, okraje riečky

sú zradné. V osemdesiatich rokoch sa mi naozaj nechce hrať sa na rusalku, ani len v mizernom potoku širokom jeden meter, z ktorého časť vody smeruje do nádrže v Monetovej záhrade. Vlastne, dnes už asi nie, veď jazierko s leknami napája podzemný kanál.

„Ideme, Neptún.“ Zamierim naňho palicou, aby mu náhodou nenapadlo strčiť ňufák do diery v sivom kabáte Jerôma Morvala. Ďalšia rana. Rovno do srdca.

„Hýb sa! Ideme preč!“

Posledný raz pozriem na červenkastú vodu a pokračujem ďalej pozdĺž cesty. Musím uznať, že je starostlivo udržiavaná. Spodné konáre stromov orezali, aby nezavadzali. Svahy sú holé, bez trávy. Nečudo, veď denne tade prejdú tisíce turistov vrátane mamičiek s kočíkmi, ľudí na invalidných vozíkoch, stareny s palicou. Mňa!

„Ideme, Neptún!“

Kúsok ďalej odbočím na mieste, kde riečku Eptu delí na dve ramená hať s kaskádou vody. Na druhej strane už možno tušiť Monetove záhrady, lekná, japonský most, skleníky... Zvláštne, tu som sa roku 1926 narodila a v rovnakom roku zomrel aj Monet. Po jeho smrti záhrady na päťdesiat rokov zavreli, zabudlo sa na ne, spustli. Dnes sa však veci pohli k lepšiemu a každý rok sem prichádzajú zo všetkých končín sveta tisíce a tisíce Japoncov, Američanov, Rusov či Austrálčanov, len aby sa poprechádzali po Giverny. Monetove záhrady sa stali posvätným miestom, mekkou turistov, katedrálou. Vlastne, veď už čoskoro sem tie tisíce pútnikov zavítajú.

Dívam sa na hodinky: 6 hodín, 2 minúty. Ešte niekoľko hodín pokoja.

Pokračujem v ceste.

Monetova socha pri topoľoch a obrovských lopusíciach na mňa škaredo zazerá pohľadom nahnevaného suseda – hustá brada a na hlave čosi pripomínajúce slamený klobúk. Na podstavci zo slonoviny je dátum 2007. Nápis na drevenej doske

vedľa oznamuje, že majster stráži „záhradu“. Svoju záhradu! Polia od bystriny k rieke Epte, od Epty k Seine, topoľovú aleju a brehy s vlniacim sa porastom. Čarovné miesta, ktoré maloval. Nedotknuteľné... V obrazoch zakonzervované na večnosť!

O šiestej hodine ráno mestečko ešte vyzeralo ako prelud. Hľadím na horizont pred sebou, obilné a kukuričné polia, divé maky. Ale nebudem vám klamať. Monetova lúka je dnes v skutočnosti skoro po celý deň parkoviskom. Presnejšie, štyrmi parkoviskami, ktoré obkľučujú stonku chodníka a pripomínajú asfaltové lekno. V mojom veku si môžem dovoliť takto to nazvať. Tolkokrát som videla, ako sa krajina rok za rokom mení. Monetov vidiek dnes pripomína hypermarket!

Neptún ma ešte niekoľko metrov nasleduje, potom sa rozbehne rovno cez parkovisko, vyciká sa na drevenú ohradu a upaluje po poli k sútoku Epty a Seiny, kde kúsok poľa zo-vretý dvoma riekami nesie zvláštny názov ostrov aux Orties, ostrov prhláv.

Vzdychnem a pokračujem v ceste. V mojom veku nemôžem za ním utekať. Dívam sa, ako sa vzdaľuje, potom sa vracia späť, akoby sa mi vysmieval. Zaváham, či ho mám privolať. Znova zmizne v obilí. Neptún sa rád takto zabáva. Uteká sto metrov predo mnou! Obyvatelia Giverny psa poznajú, myslím, že len málokto nevedia, že je môj.

Prejdem parkoviskom a zamierim k mlynu des Chennevières. Tam bývam. Chcem sa vrátiť skôr, ako sem začnú prúdiť davy. Mlyn des Chennevières je široko-ďaleko najkrajšia stavba v blízkosti Monetových záhrad, stojí pri ceste, no odkedy je lúka plná plechov a pneumatík, cítim sa tu ako ohrozený druh v klietke, ktorý si zvedavci obzerajú, špehujú, fotografujú. Z parkoviska do dediny vedú cez riečku štyri mostíky, z toho jeden rovno pred mojím domom. Do šiestej večer som ako uväznená. Potom dedina znova stíchne, lúka zostáva vrbam a Claude Monet môže znova otvoriť oči a ani nezakašle do brady nasiaknutej smradom z výfukov.

Predo mnou sa kníše les svetlozelených klasov miestami popretkávaný červenými makmi. Ak by sa niekto kochal pohľadom na krajinu pozdĺž riečky Epty, istotne by mu pripomínala impresionistický obraz. Harmónia farieb pozlátených rannými lúčmi slnka s ľahkým dotykom smútku, malou čiernou bodkou na pozadí.

Starena odetá v čiernom. Ja!

Jemný náznak melanchólie.

Znova zakričím:

„Neptún!“

Stojím a vychutnávam si pominuteľný pokoj, neviem ani ako dlho, asi niekoľko minút, kým sa nezjaví bežec. Prebehne okolo mňa, slúchadlá na ušiach. Tričko. Tenisky. Zjavil sa na lúke ako z iných čias. Je prvý, kto dnes pokazí obraz, ostatní ho budú nasledovať. Kývnem mu hlavou, on mne tiež a už sa vzdaluje za cvrlikania elektronického svrčka zo slúchadiel. Vidím, ako zahne k Monetovej buste, malému vodopádu a priehrade. Viem, že sa bude vracat pozdĺž potoka a tiež sa bude vyhýbať blatistým okrajom cestičky.

Sadnem si na lavičku. Čakám na pokračovanie. Nevyhnutné.

Na parkovisku lúky niet zatiaľ nijakého vozidla, keď policajné auto zastane na kraji cesty du Roy medzi nádržou na pranie a mojim mlynom. Dvadsať krokov od tela Jerôma Morvala ponoreného do vody.

Vstávam.

Zaváhám, či mám naposledy privolať Neptúna. Vzdychnem si. Napokon, pozná cestu. Mlyn des Chennevières je tesne vedľa. Naposledy pozriem na policajtov, ktorí vystupujú z auta, a odchádzam. Idem domov. Z vežičky na štvrtom poschodí môžem spoza okna dobre sledovať všetko, čo sa na okolí deje.

A navyše oveľa diskretnejšie.

2

Komisár Laurenç Sérénac vyznačil úsek niekoľkých metrov širokou oranžovou páskou, ktorú priviazal na stromy nad riečkou.

Miesto vraždy nebude asi ľahké preskúmať. Sérénac si pomyslel, že spravil dobre, keď sem po telefonáte na komisaariát vo Vernone prišiel s tromi kolegami. Momentálne hlavnou úlohou prvého, agenta Louvela, bolo udržať v dostatočnej vzdialenosti zvedavcov, ktorí sa už hromadili pri rieke. Neuveriteľné. Policajné auto prešlo prázdny mestom a za niekoľko minút akoby sa všetci jeho obyvatelia dohodli a zamierili k miestu vraždy. Lebo istotne ide o vraždu. Nemusel by ani absolvovať trojročnú policajnú akadémiu v Toulouse, aby si tým bol istý. Sérénac znova preskúmal otvorenú ranu na hrudi a navrchu lebky a tiež hlavu ponorenú do vody. Agent Maury, najostrieľanejší technický špecialista na komisariáte vo Vernone, dôkladne zaisťoval stopy na zemi okolo mŕtvoly a lial do nich rýchlo tuhnúcu sadru. Sérénac mu kázal zabezpečiť blatistú zem skôr, ako sa priblížia k mŕtvole. Muž je mŕtvy, neujde im ani ho nevzkriesia. Kým nebudú mať všetky fotografie a dôkazy z miesta zdokumentované, neprichádza do úvahy, aby to tu pošliapali.

Na moste sa zjavil komisár Sylvio Bénavides. Lapal po dychu. Niekoľko miestnych z Giverny ustúpilo, aby mohol prejsť. Sérénac ho poveril, aby sa s fotografiou obete rozbehol do dediny a získal prvé informácie o zabitom mužovi. Komisár Sérénac nebol na poste vo Vernone dlho, ale rýchlo zistil, že Sylvio Bénavides si svoju prácu robí veľmi dobre, horlivo vykonáva príkazy, je organizačný typ a je dôkladný. V istom zmysle ideálny zástupca. Možno by mohol byť iniciatívnejší...

Sérénac však tušil, že u Bénavidesa je to skôr plachosť ako neschopnosť. Oddaný typ! Vlastne oddaný... oddaný svojmu povolaniu policajta. Pretože Bénavides asi svojho nadriadeného, komisára Laurença Sérénaca, čerstvého absolventa policajnej akadémie v Toulouse, musí považovať za zvláštny prípad... Hoci Sérénac bol pred štyrmi mesiacmi nečakane povýšený na šéfa komisariátu vo Vernone, vari možno brať na severe Seiny vážne poliša, ktorý nemá ešte tridsať, rozpráva sa tým svojim okcitánskym prízvukom s tulákmi ako s kolegami a miesta činu skúma s neskrývaným cynizmom?

Je to čudné, pomyslel si Sérénac. Tunajší ľudia sú nejakí stresovaní. Nielen na polícii. Všade! Tu je to ešte horšie ako vo Vernone, tom veľkom parížskom predmestí tváriacom sa ako Normandia. Poznal administratívne hranice oblasti, hranica medzi Ile-de-France prechádza cez Giverny len niekoľko metrov odtiaľto na druhej strane hlavného toku rieky. Ale obyvatelia sú Normandania, nie Parížania. A zakladajú si na tom. Akýsi druh snobizmu. Ktosi mu celkom vážne povedal, že hranica riečky Epty, toho smiešneho potôčika medzi Francúzskom a anglo-normandským kráľovstvom, videla vo svojich dejinách viac mŕtvych ako rieka Maas alebo Rýn...

Chumaji!

„Komisár!“

„Volaj ma Laurenç, dočerta... už som ti povedal...“

Sylvio Bénavides zaváhal. Komisár Sérénac mu to vraví pred agentmi Louvelom a Maurym, asi pätnástimi zvedavcami a mŕtvou, ktorá sa kúpe vo vlastnej krvi. Akoby bola práve vhodná chvíľa na potykanie.

„Ehm. Dobré. Ehm, teda, šéfe... myslím, že ide o poriadne chúlостivú vec... Nebolo ťažké obeť identifikovať. Všetci ho tu poznajú. Zdá sa, že je to veľké zviera. Jérôme Morval, známy očný chirurg, ordináciu má na avenue Prudhon v Paríži v šestnástom obvode. Býva v jednom z najkrajších domov v dedine, na ulici Claude-Monet číslo 71.“

„Býval,“ upresnil Sérénac.

Sylvio to schytil. Zatváril sa ako chlapík, čo dostal povolenie na ruský front. Od nadriadeného preloženého medzi tunajších... Poliša menovaného do Normandie... Táto predstava vyvolala na Sérénacovej tvári úsmev. Ksichty by mal robiť on, a nie jeho zástupca.

„Okej, Sylvio,“ povedal Sérénac. „Dobrá práca. V tejto chvíli sa nemáme dôvod stresovať. Životopis prelustrujeme neskôr...“

Sérénac zdvihol oranžovú pásku.

„Ludo, hotovo so stopami? Môžeme ísť bližšie?“

Ludovic Maury prikývol. Policajti sa vzdialili, odnášajúc so sebou niekoľko sadrových stôp, a komisár Sérénac zaboril nohy do blata na brehu riečky. Jednou rukou sa zakvačil o konár najbližšieho jaseňa a druhou ukázal na nehybné telo.

„Pod' bližšie, Sylvio. Pozri. Nezdá sa ti čudný spôsob, akým bol čin vykonaný?“

Bénavides sa pohol. Aj Louvel a Maury sa obrátili, akoby sa zúčastňovali prijímacej skúšky u svojho nadriadeného.

„Chlapci, všimnite si ranu pod kabátom. Morval bol očividne zabitý ostrou zbraňou. Nožom alebo niečím podobným. Rovno do srdca. Poriadne krvácal. Aj bez súdnych lekárov sa môžeme domnievať, že to spôsobilo smrť. A keď si všimneme stopy v blate, je jasné, že telo niekto vliekol niekoľko metrov až k vode. Prečo by sa tak namáhal? Prečo mŕtvolu premiestnil? Potom vrah vzal skalú alebo iný veľký predmet a dal si tú robotu, že mužovi navyše rozbil aj vrch hlavy a späť. Aký poondiati dôvod na to mal?“

Louvel sa priam bojzливо prihlásil.

„Morval možno nebol mŕtvy.“

„Ale bol,“ tvrdil spevavý Sérénacov hlas. „Podľa rany v srdci by som o tom nepochyboval... A ak Morval ešte žil, prečo by mu nezasadil druhú ranu nožom na mieste? Prečo by ho sem vliekol, aby mu rozbil hlavu?“

Sylvio Bénavides mlčal. Ludovic Maury skúmal miesto. Na brehu bol kameň veľkosti futbalovej lopty pokrytý krvou. Vzal z neho všetky možné vzorky. Skúsil odpovedť.

„Lebo v blízkosti bol kameň. Vrah vzal zbraň, čo mal poruke.“

Sérénacovi zažiarili oči.

„V tom s tebou nesúhlasím, Ludo. Pozrite sa na miesto činu lepšie, chlapci. Je veľmi zvláštne. A prezrite si riečku po dĺžke dvadsiatich metrov. Čo vidíte?“

Komisár Bénavides a obaja agenti očami sledovali brehy riečky a nechápali, kam Sérénac mieri.

„Nie je tu nijaký ďalší kameň!“ vyhlásil Sérénac. „Pozdĺž celej riečky nenájdete ani jeden kameň. A ak sa na tento kameň pozrieme dôkladnejšie, niet pochyb, že ho sem priniesli. S telom. Nie je na ňom uschnutá zem a utlačená tráva pod ním je svieža... Čo tu vlastne táto čudsná skala robí? Vrah ju sem priniesol, to bije do očí...“

Agent Louvel sa pokúšal odtlačiť Giverňanov k pravému brehu a k mostu smerom do dediny. Ale Sérénaca zrejme diváci nerušili.

„Chlapci,“ pokračoval komisár, „ak to mám zhrnúť, máme pred sebou nasledovný prípad: Jérôme Morval bol, povedal by som, zavraždený na ceste, bodná rana bola pravdepodobne smrteľná. Potom ho vrah ťahal až k rieke. Šesť metrov. A potom, lebo je dôkladný, šiel pohľadať nejaký kameň, ktorý váži aspoň dvadsať kíľ, a vrátil sa, aby Morvalovi roztrieštil lebku... A to ešte nie je všetko... Všimnite si polohu tela v rieke: hlava je skoro celá ponorená do vody. Zdá sa vám tá poloha prirodzená?“

„Práve ste to povedali, šéfe,“ ozval sa podráždene Maury. „Vrah Morvala kameňom udrel na brehu rieky. A obeť sa skotúlala až do vody...“

„Akože náhodou,“ ironicky poznamenal komisár Sérénac. „Úder do lebky a Morvalova hlava sa ocitne vo vode... Nie,

chlapci, som ochotný sa s vami stavať. Tresknite kameňom Morvala po hlave tam na brehu. Jedna ku sto, že hlava mŕtvoly sa neocitne vo vode, ponorená asi na desať centimetrov. Máme dočinenia, dá sa povedať, s trojnásobnou vraždou tej istej osoby. Prvá, zapichnem ťa. Druhá, roztrieskam ti hlavu. Tretia, utopím ťa vo vode...“

Na perách mu zahral úsmešok.

Laurenç Sérénac sa obrátil k Sylviovi Bénavidesovi.

„Trikrát zabiť nebolo pre nášho očiara veľmi príjemné, ale napokon lepšie, ako zabiť tri rôzne osoby, však?“

Sérénac žmurkol na komisára Bénavidesa, ktorý bol v čoraz väčších rozpakoch.

„Nechcem šíriť v dedine paniku,“ pokračoval, „ale zločin nevyzerá na náhodu. Neviem prečo, ale povedal by som, že ide o premyslený čin, zaranžovanú scénu. Akoby bol každý detail dôkladne prepracovaný. Napríklad miesto, Giverny. Priebeh udalostí. Nôž, kameň, utopenie...“

„Pomsta?“ nadhodil Bénavides. „Akýsi rituál? Čo si myslíte?“

„Momentálne nič,“ odvetil Sérénac. „Uvidíme... Teraz sa zdá, že to nedáva nijaký zmysel, ale isté je, že pre vraha to zmysel má...“

Louvel odtiskal zvedavcov na moste. Sylvio Bénavides mlčal, sústredený, akoby chcel vytriediť v záplave Sérénacových slov dobrý úmysel a provokáciu.

Zrazu sa z topoľového lesíka vedľa lúky vynoril hnedý tieň, prebehol popod oranžovú pásku a stúpal po blatistom brehu. Agent Maury sa ho darmo pokúšal zastaviť.

Hnedý vlčiak!

Pes sa veselo obtrel o Sérénacove džínsy.

„Pozrime,“ povedal komisár, „náš prvý ochotný svedok...“

Obrátil sa k Giverňanom na mostíku:

„Pozná niekto toho psa?“

„Áno,“ ozval sa bez váhania starší chlapík oblečený ako maliar v menčestrových nohaviciach a tvídovom kabáte. „Je to Neptún, miestny pes. Všetci ho tu stretávame. Behá za chalanmi z dediny. Aj za turistami. Je to taká súčasť Giverny...“

„Podľ sem, môj pekný,“ povedal Sérénac a čupol si k Neptúnovi. „Tak ty si náš prvý svedok. Povedz, videl si vraha? Poznáš ho? O chvíľočku urobíme svedeckú výpoveď. Dovtedy máme ešte nejakú prácu.“

Komisár odlomil vrbovú halúzku a hodil ju na niekoľko metrov. Neptún sa v okamihu zapojil do hry. Odbehol a vrátil sa. Sylvio Bénavidés prekvapene hľadel na svojho nadriadeného.

Sérénac konečne vstal. Hodnú chvíľu skúmal okolie: rovno oproti riečke bola nádrž na pranie z tehál a malty, mostík ponad vodu a celkom vzadu zvláštna pitoreskná stavba s drevenými hradami v múroch a akousi vežou so štyrmi poschodiami. Na stene bol nápis MLYN DES CHENNEVIÈRES.

Nič nesmieme zanedbať, ukladalo sa mu v hlave, musíme obísť všetkých možných svedkov, hoci vrah bezpochyby vraždil tu niekde o šiestej hodine ráno.

„Michel, nech ľudia ustúpia. Ludo, podaj mi rukavice, prezriem nášmu očiarovi vrecká, aj keď si pritom omočím nohy, lebo nechcem telo premiestniť.“

Sérénac si zobul tenisky, stiahol ponožky, džínsy si vyhrnul do pol lýtok, natiahol rukavice, ktoré mu podával Maury, a bosými nohami vošiel do riečky. Lavou rukou pridržal Morvalovo telo a pravou prezeral vrecká na kabáte. Vybral koženú náprsnú tašku a podal ju Bénavidésovi. Zástupca ju otvoril a overil si totožnosť.

Niet pochyb, je to Jerôme Morval.

Rukou ďalej prehľadával vrecká mŕtvol. Vreckovka. Kľúče od auta. Všetko putovalo z ruky v rukavici do ďalšej a končilo vo vrecúškach s dôkazmi.

„Kurva. A to je čo...“

Sérénacove prsty vytiahli z vnútorného vrecka kabáta obe-
te pokrkvany listok. Komisár ho skúmal. Bola to obyčajná po-
hľadnica. Na obrázku boli Monetove *Lekná*, štúdia v modrom:
reprodukcia, aké sa na milióny predávajú vo svete. Sérénac
pohľadnicu obrátil.

Krátky text tlačеныmi písmenami. JEDENÁŠŤ ROKOV.
VŠETKO NAJLEPŠIE.

A pod štyrmi slovami tenučký vystrihnutý pásik papiera
nalepený na pohľadnicu. A pod ním tentoraz šesť slov: *Súhla-
sím, aby sa zaviedol zločin snívať.*

Kurva...

Ľadová voda zovrela komisárovi členky ako ocelové putá.
Sérénac zavola na zvedavcov zhromaždených okolo normand-
skej nádrže na pranie, akoby čakali autobus.

„Mal Morval deti? Povedzme, jedenástročného syna?“

Umelec v menčestri a tvíde bol opäť najrýchlejší:

„Nie, pán komisár. Určite nie!“

Kurva...

Narodeninová pohľadnica putovala do rúk komisára Bé-
navidesa. Sérénac zdvihol hlavu a skúmavo pozoroval okolie.
Nádrž. Most. Mlyn. Dedina Giverny sa zobúdzá. Monetove
záhrady, ktoré sa črtajú obďaleč. Lúka a topole.

Oblaky dotýkajúce sa zalesnených kopcov.

Šesť slov, ktoré mu uviazli v hlave.

Súhlasím, aby sa zaviedol zločin snívať.

Náhle sa ho zmocnilo tušenie, že niečo na tej impresionis-
tickej pohľadnici nesedí.

3

Z veže mlyna des Chennevières sa dívam na policajtov. Ten
v džínsoch, šéf, stojí ešte stále vo vode, ostatní traja sú na bre-
hu a okolo nich hlúpo zízajúci dav asi tridsiatich ľudí, ktorí si

nechcú nič nechať ujsť z tohto pouličného divadla. Presnejšie, z divadla pri potoku.

Usmejem sa v duchu. Nemyslíte, že je smiešne vymýšľať slovné hračky sama pre seba? A ja som vari menej stupídna ako tí zvedavci, keď som v lôžii? Na najlepšom mieste, verte mi. Vidím a mňa nevidia.

Zaváham. A zasmejem sa, lebo váham. Nervózne.

Čo mám urobiť?

Poliši práve vytiahli z bielej dodávky veľký plastový obal, isto aby doň vložili mŕtvolu. V hlave mi neustále bzučí otázka. Čo mám robiť? Mám ísť na políciu? Mám na komisariáte vo Vernone povedať všetko, čo viem?

Sú však poliši schopní uveríť bláznivej starene? Asi bude lepšie mlčať a vyčkať. Vyčkať niekoľko dní, iba niekoľko dní. Pozorovať, hrať sa na nenápadnú myšku a sledovať, ako sa udalosti vyvinú. A tiež musím zísť za Morvalovou vdovou, Patriciou, jasné, to musím urobiť.

Ale hovoriť s polišmi...

Dole pri potoku traja agenti vlečú telo Jerôma Morvala k plastovému obalu ako obrovský kus rozmrazeného mäsa, z ktorého crčí voda a krv. Dá im to poriadne zabrať, úbožiakom. Pripomínajú mi rybárov začiatočníkov, ktorí chytili obrovskú rybu. Štvrtý poliš ich z vody sleduje. Tuším, že sa dobre zabáva. Ak dobre vidím, usmieva sa.

Vlastne, darmo si kvôli Patricii Morvalovej robím hlavu, už všetci o nej vedia, to je isté. Hlavne poliši. Vdova má podrezaný jazyk... Ja ešte nie som vdova, nie celkom.

Sotva na minútu zavriem oči.

Už som sa rozhodla.

Nie, neporozprávam sa s polišmi! Budem ako čierna nenápadná myška. Aspoň niekoľko dní. Napokon, ak by ma chceli poliši nájsť, je to ľahké, v mojom veku už nedokážem rýchlo bežať. Stačí, keď budú sledovať Neptúna... Otvorím oči a dívam sa na svojho psa. Lahol si do papradiny niekoľ-

ko desiatok metrov od polície, ani on si nechce nič nechať ujsť.

Rozhodnuté, vyčkám niekoľko dní, kým pominie vdovský smútok. Tak sa patrí, či nie? Minimum slušnosti. Potom bude dosť času niečo vymyslieť, konať v príhodný čas. Závašný od okolností... Kedysi dávno som čítala neuveriteľný detektívny príbeh. Dej sa odohrával v anglickom šľachtickom sídle alebo niečom takom. Celú zápletku rozprávala mačka. Áno, dobre ste počuli, mačka! Mačka bola všetkého svedkom a nikto jej nevenoval pozornosť. A vlastne ona svojím spôsobom pátrala! Počúvala, pozorovala, sledila. Román bol dokonca dosť hlúpy, na konci sme si mali myslieť, že vrahom je mačka. Dobré, nechcem vám kaziť radosť, keď budete mať príležitosť, knihu si prečítate... Chcela som vám len vysvetliť, čo mám v úmysle: stať sa svedkom v prípade, v ktorom je ťažké niekoho podozrievať, rovnako ako mačku na tom sídle.

Znova som sa pozrela smerom k rieke.

Morvalova mŕtvolu už zmizla v plastovom vreci ako v bruchu anakondy; len hlava vytrčala spomedzi dvoch zúbkovaných okrajov nedovretého zipsu. Traja poliši na brehu zadychčane odľukovali. Zhora to vyzeralo, akoby čakali na šéfov pokyn, že si môžu zapáliť.

DRUHÝ DEŇ

14. mája 2010
(Mlyn des Chennevières)

Tykanie

4

V nemocnici mi so všetkými tými papiermi idú na nervy. Na stolík v salóne rozkladám papiere rozličných farieb. Recepty, potvrdenia o zdravotnom poistení, o sobáši, o trvalom pobyte, lekárske vyšetrenia. Všetko strkám do obálok z tvrdého papiera. Niektoré pre nemocnicu. Nie všetky. Pôjdem na poštu vo Vernone, kde ich odvážia a pošlú. Zvyšné papiere dám do vrecka bielej blúzy. Nevyplnila som všetko, nevedela som, opýtam sa ošetrovateliek. Už ma poznajú. Včera som tam strávila celé popoludnie a časť večera.

Izba číslo 126, predstieram skoro vdovu, ktorá sa obáva o zomierajúceho manžela; počúvam uisťovania lekárov, sestier. Ich klamstvá.

S mojím manželom je koniec! Uvedomujem si to. Keby len vedeli, ako mi to je jedno!

Nech sa to už len skončí! Nič iné si nepravjem.

Pred odchodom sa zastavím pred zrkadlom v ošúchanom zlatom ráme. Dívam sa na svoju vráskavú, zošúverenú tvár. Mŕtvu. Na zopnuté vlasy si prehodím široký čierny šál. Skoro ako čadru. Stareny sú tu odsúdené na to, aby sa zahaľova-

li. Nikto ich nechce vidieť. Už je to raz tak. Dokonca aj v Giverny. Najmä v Giverny, v dedine farieb a svetla. Stareny sú tu odsúdené žiť v prítmí, v tme, v noci. Nepotrebné. Neviditeľné. Mihnú sa. Zabudne sa na ne.

Vyhovuje mi to!

Naposledy sa obzriem, než zídem po schodoch mojej hradnej veže. Tak nazývajú v Giverny vežičku mlyna des Chennevières. Ešte skontrolujem, či je všetko na svojom mieste, a zároveň si nadávam, aká som hlúpa. Sem už predsa nikto nechodí. Nepríde sem nikdy žiadny človek, a predsa, čokoľvek by nebolo na svojom mieste, rozčúlím sa. Je to akási nutkavá porucha správania, ako by povedali novinári. Posadnutosť, ktorá vlastne nikomu okrem mňa nelezie na nervy.

V prítmí najtmavšieho kúta mi čosi udrie do očí. Mám dojem, že obraz na stene visí nakrivo. Pomaly prejdem po miestnosti. Dotknem sa pravého dolného rohu rámu a trošku ho nadvihnem.

Moje *Lekná*.

Čierne.

Obraz som zavesila na také miesto, kde ho odnikadiaľ nevidno, akoby ho mohol aj niekto zazrieť oknom na štvrtom poschodí normandskej vežičky postavenej uprostred mlyna.

Moja skrýša...

Obraz visí v najmenej osvetlenom kúte miestnosti, v mŕtvom uhle, musím dodať. V šere vyzerajú tmavé machule plávajúce na sivej hladine ešte ponurejšie.

Smútočné kvety.

Najsmutnejšie, aké kedy kto namaľoval...

Namáhavo schádzam dolu schodmi. Vyjdem von. Neptún ma už čaká na dvore. Palicou ho odtisnem, aby na mňa neskákal: to psisko nedokáže pochopiť, že čoraz horšie udržiam rovnováhu. Kým zamknem tri ťažké zámky, uloží si zväzok

klúčov do tašky a presvedčím sa, či som dobre zavrela, prejde celá večnosť.

Konečne odchádzam. Z veľkej čerešne na dvore mlyna oprchajú posledné kvietky. Čerešňa má tuším aj sto rokov. Vraj poznala Moneta! Čerešňiam sa v Giverny darí. Pozdĺž parkoviska pri Múzeu amerického umenia, ktoré sa pred rokom stalo Múzeom impresionistov, ich vysadili celú aleju. Vraj sú to japonské čerešne. Sú trochu menšie, ako trpasličie stromy. Tieto nové exotické stromy sa mi zdajú trochu čudné, akoby čerešni v dedine nebolo dosť. Ale už je to raz tak. Americkí turisti vraj milujú ružové kvety čerešni kvitnúcich na jar. Ak by chcel niekto počuť môj názor, parkovisko a autá pokryté ružovými lupienkami sa mi zdajú, povedzme, tak trochu gýčové. Nikto sa ma však na to nespýta.

Pritisnem si obálky k hrudi, aby ich Neptún nedokrčil. S námahou stúpam ulicou Colombier. Neponáhľam sa, pod portálom pokrytým brečtanom zastanem, aby som nabrala dych. Autobus do Vernonu ide až o dve hodiny. Mám čas, kopu času, môžem sa tváriť ako nenápadná čierna myška.

Zabočím do ulice Claude-Monet. Z asfaltu pozdĺž kamených múrikov sa predierajú ibišteky a oranžové kosatce. Typické pre Giverny. Pokračujem ďalej chôdzou osemdesiatničky. Neptún je ako zvyčajne ďaleko predo mnou. Prichádzam k hotelu Baudy. Okná najslávnejšej budovy v Giverny sú polepené plagátmi o výstavách, galériách alebo festivaloch. Vitráže sú presne na veľkosť plagátov. Zvláštne, vždy som si kládla otázku, či veľkosť plagátov prispôsobujú oknám na hoteli, alebo bol architekt taký vizionár, keď v devätnástom storočí projektoval hotel Baudy, že prispôobil okná budúcim propagačným plagátom.

Myslím však, že vás táto záhada veľmi nevzrušuje... Oproti, na zelených kovových stoličkách pod oranžovými slnečníkmi, sedí desiatka návštevníkov, bažiacich po rovnakých zážitkoch ako kolónia amerických maliarov, ktorí prišli do tohto

hotela pred storočím. Keď sa nad tým zamyslím, je to tiež čudné. V minulom storočí sem do malinkej normandskej dedinky prišli americkí maliari hľadať pokoj a sústredenie na prácu. Dnes je v Giverny všetko úplne naopak. Myslím, že dnešnému Giverny nerozumiem.

Sadnem si k voľnému stolíku a objednáam si kávu. Prinesie mi ju nová čašníčka, asi brigádnička. Má krátku sukničku a vzadu na veste impresionistický motív fialkastých lekien.

Mať na chrbte fialkaste lekná je tiež dosť čudné, nie?

Ja, ktorá som videla, ako sa dedina mení, mám občas pocit, že sa z Giverny stal veľký zábavný park. Alebo skôr park zážitkov. Myslím, že pritom využili význam tohto miesta. A ja tu stonám ako osamelá, zlá starena, ktorá už vôbec ničomu nerozumie. Pozorujem rôznorodých ľudí vedľa mňa. Zamilovaná dvojica s prepletenými rukami číta *Zeleného sprievodcu*. Traja chlapi asi vo veku do piatich rokov pod portálom do seba dobiedzajú a ich rodičia si iste myslia, že by im bolo lepšie na kúpalisku ako pri jazierku plnom žiab. Starnúca Američanka sa pokúša objednať kávu hollywoodskou francúzštinou.

Sú tu.

Tí dvaja sedia o tri stoly ďalej. Samozrejme, spoznávam ich. Videla som ich spoza záclony okna môjho mlyna. Komisár, ktorý si omočil nohy v potoku pri mŕtvoľe Jérôma Morvala, a jeho nesmelý zástupca.

Jasné, dívajú sa iným smerom, na čašníčku. Nie na starú čiernu myš.

5

Cez slnečné okuliare komisára Sérénaca sa fasáda hotela Baudy sfarbuje do sépiovej farby štýlu Belle Epoque a nohy peknej čašníčky, ktorá prejde cez ulicu, sú pozlátané ako upečený croissant.

„Okej, Sylvio. Znova prejdeš všetky stopy, ktoré sme zaistili

pri potoku. Jasn , vsetko už ťlo do labaku, odtlačky stôp, ka-
me, Morvalovo telo... Možno sme však na niečo zabudli. o
ja viem, nádrž, stromy, mostík. Uvid ť na mieste. Obede to
tam a skui najť nejakých svedkov. Ja nemám na výber, mu-
sm navštíviť vdovu Patriciu Morvalov... Môžeš mi stručne
povedať niečo o tom Jeromovi Morvalovi?“

„no, Laur... ehm, ťef.“

Sylvio Bénavides vytiahol spod stola spis. Sérénac sledoval
očami anku.

„Ds si niečo? Pastis? Biele?“

„Ehm, nie, nie. Ni si nedm.“

„Ani kávu?“

„Nie, nie. Nerobte si starosti.“

Bénavides sa vykrúcal.

„Ale cho, daj si aspo aj...“

Lauren Sérénac zdvihol ruku.

„Slečna? Jeden aj a pohár bieleho. Máte gaillac?“

A obratil sa k svojmu zástupcovi.

„Je take ťažké tykať mi, Sylvio? o? Si o sedem či desať ro-
kov starí ako ja. Máme rovnakú hodnot. Zato, že ťtyri me-
siace velm na komisariáte vo Vernone, mi musí ť vykať? Na
juhu komisárom tykaju dokonca aj baanti...“

„Na severe treba vyčkať... príde to samo, ťefe. Uvidte...“

„Istotne ms pravdu. Asi sa musím aklimatizovať... aj keď, kurva, je mi čudné, ak mi môj zástupca hovorí ťef.“

Sylvio pomrvil prstami, akoby váhal svojmu nadriaden-
mu oponovať.

„Ak dovolíte, nie som si istý, či to je len otázka zvyku juh –
sever. Pozrite, skuim vám to vysvetliť. Môj otec je už na do-
chodku, ale po celý život, v Portugalsku aj vo Francúzsku, sta-
val domy pre ťefov starich ako on, ktorí mu tykali a on im
vykal. Podľa má je to skôr, o ja viem, o kravate alebo mon-
terkach, pestovaných alebo ťpinavych rukách, apete, o tým
chcem povedať?“

Laurenç Sérénac rozťahol ruky a odhalil sivé tričko pod koženou bundou.

„Sylvio, vidíš nejakú kravatu? Dočerta, obaja sme komi-sári...“

Srdečne sa rozosmial.

„Napokon, ako vravíš, časom si budeme tykať... A nič to nemení na tom, že sa mi páči tvoja skromnosť, nátura Portugalca druhej generácie. Tak teda, čo ten Morval?“

Sylvio sklonil hlavu a horlivo čítal svoje poznámky.

„Jérôme Morval sa narodil tu v dedine a to aj určilo jeho životnú cestu. Žil v Giverny, ale ako chlapec sa s rodičmi odsťahoval do Paríža. Ocko Morval bol tiež lekár, praktický, nezarábala veľa. Jérôme Morval sa oženil mladý s istou Patriciou Chéronovou. Obaja nemali ani dvadsaťpäť. Zvyšok je príbeh o úspechu. Jérôme študoval medicínu, špecializoval sa na oftalmológiu, najprv si s piatimi kolegami otvoril ordináciu v Asnières, potom, keď ocko Morval zomrel, investoval majetok a zariadil si ordináciu ako očný chirurg v šestnástom obvode. Zdá sa, že mu vynášala. Podľa toho, čo som zistil, bol známym špecialistom na operácie katarakty, teda jeho klientela boli väčšinou starší ľudia. Pred desiatimi rokmi sa vrátil do rodného kraja a kúpil si jeden z najkrajších domov v Giverny, nachádza sa medzi hotelom Baudy a kostolom...“

„Žiadne deti.“

Čašníčka položila na stôl, čo si objednali, a vzdialila sa. Sérénac zástupcu prerušil skôr, ako stihol odpovedať.

Komisár Bénavides váhal, či si vzdychnúť, alebo sa v pomykove zasmiať.

„Dobre... mal nepriateľov?“

„Morval ako významná osoba viedol pomerne utiahnutý život. Nijaká politika. Nijaké funkcie v združeníach alebo niečom podobnom... Ani široký okruh priateľov... Ale, mal...“

Sérénac sa prudko zohol.

„Pozrime! Vitaj...“

Bénavides pocítil, že pod stôl vliezol akýsi chlpatý tvor. Tentoraz si už naozaj vzdychol. Sérénac natiahol ruku a Neptún sa nechal pohladkať.

„V tejto chvíli môj jediný svedok,“ povedal Sérénac. „Ahoj, Neptún!“

Pes na meno zareagoval, pritisol sa komisárovi k nohe a túžobne pokukával na cukor na tanieriku s čajom, ktorý pil Sylvio. Sérénac zdvihol prst.

„Buď poslušný. Teraz počúvame komisára Bénavidesa. Nedará sa mu povedať ani dve vety za sebou. Tak Sylvio, hovor.“

Sylvio sa ponoril do poznámok a monotónnym hlasom pokračoval:

„Jérôme Morval mal dve vášne. Celkom ho pohltili, ako sa vraví. Venoval im všetok svoj čas.“

Sérénac hladkal Neptúna.

„Pokračuj...“

„Dve vášne... Stručne: obrazy a ženy. Čo sa obrazov týka, bol zrejme skutočný zberateľ, vzdelaný samouk, ktorý uprednostňoval impresionizmus, samozrejme. A podľa toho, čo mi povedali, bol Jérôme Morval posadnutý myšlienkou mať jedného Moneta! A nie hocikákeho. Získať obraz *Lekná*. Nuž, toto si vzal do hlavy náš oftalmológ...“

Sérénac zapískal psovi pri uchu:

„Len to... Jedného Moneta? Hoci v jeho ordinácii vracali zrak buržoázii z celého šestnásteho obvodu, obraz *Lekná* sa mi zdá predsa len nad možnosti nášho doktora Morvala... Vravíš, dve vášne... Jedna strana mince sú impresionistické plátna. A tá druhá ženy?“

„Vraví sa... klebety sa šíria... Morval sa s tým ani neskrýval. Jeho susedia a kolegovia hovorili hlavne o situácii jeho ženy Patricie. Vydala sa mladá. Finančne bola závislá od manžela. Rozvieŕ sa nemohla. Musela teda zavrieť oči, šéfe, viete, čo tým chcem povedať...“

Laurenç Sérénac vyprázdnil pohár bieleho.

„Ak je toto gaillac...“ zmraštil tvár. „Viem, čo chceš povedať, Sylvio, a vlastne ten lekár sa mi začína páčiť. Podarilo sa ti zistiť mená nejakých mileniiek alebo paroháčov, ktorí by pričádzali do úvahy ako vrahovia?“

Sylvio položil šálku na tanierik. Neptún naňho robil psie oči.

„Zatiaľ nie... Ale čo sa mileniiek týka, Jérôme Morval bol jednou z nich posadnutý...“

„Aha? Nejaká nedobytná pevnosť?“

„Dá sa to tak povedať... Len si predstavte, šéf, je to miestna učiteľka. Najkrajšie dievča na okolí, zdá sa, že si zaumienil získať jej trofej.“

„No a?“

„No a viac o tom neviem. Dozvedel som sa to pri rozhovore s jeho kolegami, sekretárkou a troma galeristami, s ktorými často spolupracoval... Je to Morvalova verzia...“

„Učiteľka je vydatá?“

„Áno. A vraj má mimoriadne žiarlivého manžela...“

Sérénac sa obrátil k Neptúnovi.

„Napredujeme v pátraní, čučko. Sylvio je trieda, čo? Tvári sa akože nič, ale v skutočnosti, bum, má v hlave počítač.“

Vstal. Neptún vyrazil po ulici preč.

„Sylvio, dúfam, že si si nezabudol vziať čižmy a sieťku, aby si sa mohol čvachtať v potoku Epte. Ja idem vyjadriť sústrasť vdove Morvalovej... ulica Claude-Monet, číslo 71, správne?“

„Áno, nemôžete sa zmýliť. Giverny je maličká dedinka na svahu kopca. Sú tam dve dlhé rovnobežné ulice, ulica Claude-Monet, ktorá sa tiahne celou dedinou, a cesta du Roy, oblasťná cesta v údolí pozdĺž potoka. A k tomu niekoľko malých uličiek, ktoré sa štvierajú do kopca medzi dvoma hlavnými ulicami, to je všetko.“

Čašníčkine nohy prebehli ulicou Claude-Monet a zamierili

k barovému pultu. Múr hotela Baudy ovíjajú ibišteky, tehly z pálenej hliny sú ako plamene v kozube ožiarenom slnkom. Sérénac sa kochal tou krásou.

6

Sylvio mal pravdu, na ulici Claude-Monet bol dom číslo 71 nesporne najkrajšou budovou. Žlté okenice, zelený vinič pohlcujúci polovicu fasády, umne prepojené kamene a drevené hrady, v obrovských kvetináčoch na oknách prevísajúce muškáty, impresionistická fasáda par excellence. Patricia Morvalová má buď zelené prsty, alebo velí malej armáde šikovných záhradníkov. Tých je asi v Giverny dostatok.

Pred dreveným portálom visí na reťazi medený zvonec. Sérénac ním potriasol. Sotva o niekoľko minút sa za dubovými dverami objavila Patricia Morvalová. Očividne ho už očakávala. Policajt potisol dvere a ona ustúpila, aby mohol vojsť.

Komisár Sérénac mal tento moment pri pátraní veľmi rád. Prvý dojem. Niekoľko psychologických postrehov naživo. S kým má tú česť? So zúfalou milujúcou manželkou alebo strohou a ľahostajnou buržujkou? S milenkou, ktorú zasiahol osud, alebo s veselou vdovou? Teraz bohatou. Konečne slobodnou. Pomštenou za výstrednosti svojho manžela. Predstiera, že smúti, alebo nie? V tej chvíli sa to nedá zistiť, lebo oči Patricie Morvalovej sú schované za veľkými okuliarmi s hrubými sklami, za ktorými sa rozmazávajú začervenané zreničky...

Sérénac vošiel do chodby. Bola to vlastne obrovská, úzka a dlhá predsieň. Zrazu prekvapene zastal. Po dĺžke viac ako päť metrov pokrývali múry dva obrovské obrazy, znázorňujúce lekná nezvyčajným spôsobom, v tónoch červenej a zlatej farby, nijaká obloha ani konáre vrby. Z toho, čo Sérénac vedel, usudzoval, že ide bezpochyby o reprodukciu Mone-

tovho obrazu, ktorý namaľoval v záverečných rokoch svojho života, poslednú sériu po roku 1920. Nebolo to ťažké uhádnuť, lebo Monet sa v tvorbe riadil jednoduchou logikou: postupne zužovať pohľad, vynechať okolie, sústrediť sa na jediný bod v rybníku, na niekoľko štvorcových metrov, akoby tade chcel prejsť. Sérénac kráčal vpred v tomto zvláštnom priestore. Chodba sa bezpochyby usilovala navodiť podobu s múrmi Oranžérie, hoci bola vzdialená len asi sto metrov priamou čiarou od *Lekien* vystavených v parížskom múzeu.

Sérénac vošiel do salónu. Vnútorne zariadenie bolo klasicke, možno priveľa všakovakých filigránskych predmetov. Návštevníkovu pozornosť upúťali predovšetkým obrazy. Bola ich aspoň desiatka. Samé originály. Sérénac vedel, že niekoľko mien predstavuje skutočnú hodnotu, umeleckú aj peňažnú. Bol tam jeden Grebonval, jeden Van Muyllder, jeden Gabar... Morval mal zjavne dobrý vkus a cit pre investície. Komisár si pomyslel, že ak sa vdove podarí udržať si od tela supy, čo zaňuchajú vôňu farby, bude na dlho dobre zabezpečená.

Posadil sa. Patricia chodila hore-dolu. Nervózne premiestňovala dokonale poukladané predmety. Kostým purpurovej farby trochu kontrastoval s jej trochu bledou, fádnuou pokožkou. Sérénac jej hádal asi štyridsať rokov, možno menej. Nebola na pohľad pekná, ale strohosť a držanie tela jej dodávali istý šarm. Klasická trieda, povedal by policajt. Minimálne príťažlivá, ale udržiavaná.

„Komisár, ste si celkom istý, že ide o vraždu?“

Vyslovila to ostrým, trochu nepríjemným hlasom, a dodala:

„Už mi opísali miesto. Nedá sa predpokladať, že to bola nehoda? Pád na kameň, Jérôme sa utopil...“

„Možno, madame. Všetko je možné, musíme vyčakať na správu súdnych lekárov. Ale priznám sa, že pátranie momentálne považuje vraždu za najdôležitejší smer pátrania...“

Patricia Morvalová obracala v ruke malú sošku Diany, ktorá stála na príborníku. Bronzová. Sérénac sa znova ujal vypo-

čúvania. Kládol otázky, Patricia Morvalová odpovedala stručne, zriedka viac ako tromi slovami, väčšinou tými istými, len menila tón. Vysoký a ostrý.

„Nemal nepriateľa?“

„Nie, nie, nie.“

„Nič zvláštne ste si v posledných dňoch nevšimli?“

„Nie, nie.“

„Máte obrovský dom; váš manžel tu býval?“

„Áno... áno. Áno aj nie...“

Sérénac jej tentoraz nedal na výber.

„Musíte mi o tom povedať niečo viac, pani Morvalová.“

Patricia Morvalová pomaly slabikovala, akoby rákala slová.

„Jérôme tu cez týždeň býval zriedkavo. Mal vedľa svojej ordinácie v šestnástom obvode apartmán. Na bulvári Suchet.“

Komisár si zapísal adresu a poznamenal, že to je len pár krokov od múzea Marmottan. Istotne nie náhodou.

„Váš muž často nocoval mimo domu?“

Ticho.

„Áno.“

Patricia Morvalová nervózne prstami upravovala čerstvo natrhané kvety vo vysokej váze s japonskými motívmi. Laurençovi Sérénacovi sa natískal obraz kvetov vädnúcich na stonke. V salóne smrťou všetko ustrnie. Harmóniu farieb zahalí prach času.

„Nemali ste deti?“

„Nie.“

Zavládlo ticho.

„Ani váš muž? Myslím, len on?“

Patricia Morvalová váhanie nahradila tichým hlasom.

„Nie.“

Sérénac sa neponáhľal. Vytiahol fotokópiu pohľadnice *Lekná*, ktorú našiel v Morvalovom vrecku, obrátil ju a podal jeho vdove. Patricia Morvalová čítala štyri slová napísané tlačeným písmom: JEDENÁŠŤ ROKOV. VŠETKO NAJLEPŠIE.

„Túto pohľadnicu sme našli vášmu manželovi vo vrecku,“
poznámenal komisár. „Možno máte nejakého bratranca? Deti
priateľov? Hocijaké dieťa, ktorému by váš manžel poslal túto
pohľadnicu na narodeniny?“

„Nie, nemyslím. Istotne nie.“

Sérénac nechal Patriciu Morvalovú, aby porozmýšľala,
a spýtal sa:

„A čo tento citát?“

Pozrela na pohľadnicu a čítala čudné slová, ktoré nasledo-
vali. *Súhlasím, aby zaviedli zločin snívať.*

„Nemám ani tušenie! Je mi ľúto, komisár...“

Nezdalo sa, že sa pretvaruje. Sérénac položil pohľadnicu
na stôl.

„Je to kópia, nechajte si ju, máme originál. Porozmýšľajte.
Ak vám niečo zide na um...“

Patricia Morvalová sa pohybovala po miestnosti čoraz po-
malšie ako mucha, ktorá pochopila, že spod skleneného pohá-
ra neunikne. Sérénac pokračoval:

„Mal váš manžel nejaké nepríjemnosti, čo sa týka jeho pro-
fesie? Čo ja viem, nejaká nevydarená operácia? Nespokojný
klient? Nejaká sťažnosť?“

Mucha sa zrazu rozčúlila.

„Nie! Nikdy! Čo tým naznačujete?“

„Nič. Nič. Uisťujem vás, že nič.“

Pohľadom prešiel po obrazoch na stenách.

„Váš manžel mal záľubu v obrazoch. Myslíte, že mohol byť
zapletený do nejakého, povedzme čierneho obchodu, hoci by
o tom ani nevedel?“

„Čo tým chcete naznačiť?“

Hlas vdovy opäť nabral piskľavý, nepríjemný tón. Klasika,
pomyslel si komisár. Patricia Morvalová odmieta pripustiť, že
to bola vražda. Keby uznala, že jej manžela niekto zavraždil,
musela by prijať, že ho niekto natolko nenávidel... A v istom
zmysle pripustiť aj vinu svojho manžela. Sérénacovi to bolo

jasné, musí do temnej stránky obete vnieť svetlo a neublížiť pritom vdove.

„Nechcem tým nič povedať, nič konkrétne. Uisťujem vás, pani Morvalová. Hľadám len nejakú stopu. Počul som o jeho... nazvime to pátraní... Chcel vlastniť jeden Monetov obraz... Bol to...“

„Presne tak, komisár. Bol to jeho sen. Jérôme uznávali ako jedného z najlepších znalcov diela Clauda Moneta. Áno, sníval o tom. Mať jedného Moneta. Tvrdo pracoval. Bol vynikajúci chirurg. Zaslúžil by si to. Bol to nadšenec. Nechcel hocijaký obraz, komisár. Túžil po *Leknách*. Nevieam, či to viete pochopiť, ale to hľadal. Obraz namaľovaný tu v Giverny. V jeho dedine.“

Sérénacov mozog počas vdoviných tirád pracoval na plné obrátky. *Prvý dojem!* Po niekoľkých minútach rozhovoru s Patriciou Morvalovou začíal chápať, ako smúti. Napriek očakávaniu sa dojem klonil viac k vášnivému citu lásky ženy, ktorá utrpela ťok, ako opustenej starnúcej ženy v tieni svojho muža.

„Mrzí ma, že vás takto obťažujem, pani Morvalová. Obaja však máme rovnaký cieľ, odhaliť vraha vášho muža. Musím sa vás ešte niečo opýtať... niečo osobnejšie.“

Patricia Morvalová stuhla ako nahá postava na Gabarovom obraze na protíľahlej stene.

„Manžel vám nebol vždy, povedzme... verný. Myslíte, že...“

Sérénac postrehol Patriciino pohnutie. Akoby slzy, ktoré potláčala, chceli spôsobiť v jej vnútri potopu.

Prerušila ho:

„S manželom sme sa spoznali veľmi mladí. Dlhoo ma balil, veľmi dlho. Trvalo niekoľko rokov, kým som súhlasila. Ako mladý chlapec nebol ten typ, o ktorom by dievčatá snívali. Nevieam, či chápete, čo tým chcem povedať. V každom prípade bol trochu privážny aj nudný. Chýbala mu... Chýbala mu sebadôvera pri opačnom pohlaví. Také niečo človek vcíti. Po čase sa stal sebaistejším a tiež oveľa príťažlivejším,

zaujímavejším. Myslím, pán komisár, že mám na tom veľkú zásluhu. A tiež zbohatol. Jérôme mal v dospelosti dôvod, aby sa ženám odplatil. Ženám, pán komisár. Nie mne. Nevie, či to dokážete pochopiť.“

Dúfam, že áno, pomyslel si Sérénac. Potrebuje mená, udalosti, dátumy.

Neskôr...

Patricia Morvalová naliehala:

„Pán komisár, očakávam, že budete diskretný. Giverny je malá dedina, má sotva sto obyvateľov. Nezabíte Jérôma Morvala po druhý raz. Nepošpiňte ho. Nezaslúži si to. Najmä to nie.“

Laurenç Sérénac súhlasne prikývol.

Prvé dojmy... Áno, už bol skalopevne presvedčený, že Patricia Morvalová svojho Jérôma milovala. Nie, ona by ho pre peniaze nezabila.

Ale či nie z lásky, to sa uvidí...

Posledný detail zabral, kvety v japonskej váze ho uistili, že čas v tomto dome sa zastavil. Hodiny sa včera pokazili! Každý centimeter v salóne dýchal vášňami Jérôma Morvala. Len jeho. A naveky to tak zostane. Obrazy nikto nezvesí. Knihy v knižnici viac neotvorí. Všetko zostane nehybné ako opustené múzeum na pamiatku muža, na ktorého už všetci zabudli. Milovníka umenia, ktorý nikomu nič neodovzdá. Milovník žien, ktorého bezpochyby ani jedna neoplače. Okrem jeho vlastnej, tej, ktorú opustil.

Život strávený zbieraním reprodukcí. Bez dedičov.

Slnko na ulici Claude-Monet oslepilo komisárovi oči. Nečakal ani tri minúty, keď sa na konci ulice zjavil Sylvio, už bez čižiem, ale spodok nohavíc mal zablatený. Sérénaca to pobavilo. Sylvio Bénavides je podarený chlapík. Určite väčší chytrák, ako sa skrýva za úzkostlivou stránkou jeho povahy. Laurenç Sérénac spoza slnečných okuliarov sledoval štíhlu postavu

svojho zástupcu a jeho predlžujúci sa tieň na múroch domov. Sylvio nie je chudý v pravom slova zmysle. Presnejšie označenie by bolo útlý, hoci pod kockovanou košeľou zapnutou až po krk a zastrčenou do béžových plátenných nohavíc sa paradoxne črtá rastúce bruško. Sylvio je širší z profilu ako spredu, skonštatoval Laurenç s úsmevom. Ako valec! Niežeby mu to uberalo na kráse, skôr naopak. Vzbudzuje dojem krehkosti mladého kmeňa stromu, hladkého a pružného, schopného ohýbať sa a nikdy nezlomiť.

Sylvio prichádzal s úsmevom na perách. Čo sa Laurençovi na svojom zástupcovi vskutku nepáči, sú krátke rovné vlasy, začesané dozadu alebo nabok, s cestičkou seminaristu. Stačilo by zahrabnutie hrebeňom a hneď by vyzeral inak. Sylvio Bénavidés zastal pred ním a dal si ruky vbok.

„Tak čo, šéf... Ako vdova?“

„Skutočná vdova! Fakt skutočná vdova. A tvoj prieskum?“

„Nič nové... Rozprával som s niekoľkými susedmi, ktorí v to ráno vraždy spali a nič nevedia. Čo sa týka ostatných indícií, uvidíme. Všetko je uložené a zabezpečené. Vraciame sa na stanicu?“

Sérénac sa pozrel na hodinky. 16 hodín, 30 minút.

„Hej... Vlastne iba ty. Ja mám stretnutie, ktoré nesmiem zmeškať...“

Keď videl prekvapenú tvár svojho zástupcu, spresnil:

„Nesmiem prepásť koniec vyučovania.“

Sylvio Bénavidés sa tváril, že pochopil.

„Hľadáte jedenástočné dieťa, ktoré čoskoro oslávi narodeniny?“

Sérénac naňho sprisahanecky žmurkol.

„Dajme tomu... A tiež chcem objaviť ten impresionistický klenot, učiteľku, po ktorej túžil Jérôme Morval ako po Monetovom obraze.“

7

Pod lipami na malom námestí pri škole a radnici čakám na autobus. Je to najtieniejšie miesto v dedine, len niekoľko metrov nižšie ulice Claude-Monet. Som tu vlastne sama. Táto dedina sa skutočne stala zvláštnou: o niekoľko metrov ďalej sa na malom priestore tiesni rad čakajúcich na vstup do múzea a galérie.

Zastávka autobusu je takmer rovno pred školou. Za plotom sa hrajú na školskom dvore deti. Neptún sa drží bokom pod lipou a nedočkavo čaká, kedy vypustia deti z kliečky. Neptún zbožňuje za nimi behať.

Rovno oproti miestnej škole je ateliér Akademickej galérie umenia. Na múre je veľkými písmenami namaľované: *POZOROVAŤ A OBJAVOVAŤ*. Je to ich program! Celý deň tadiaľto prechádzajú regimenty krivkajúcich dôchodcov v slamených klobúčikoch a šiltovkách, ktorí sa z galérie rozídu po dedine. Hľadajú božskú inšpiráciu! Nie je možné nevšimnúť si ich, s červenými odznakmi a staromódnymi kufrikmi.

Nezdá sa vám to smiešne? Rada by som vedela, prečo seno, vtáky na stromoch alebo voda v rieke majú podľa nich inú farbu tu ako kdekoľvek na svete.

Nechápem to. Asi som priveľmi hlúpa, žijem tu už príliš dlho. Istotne je to tak, ako keď žijeme pridlho po boku veľmi pekného muža. V každom prípade, títo votrelci neodchádzajú autobusmi ako ostatní o 18. hodine. Motajú sa tu až do noci, prespia hocikde a na svitaní odchádzajú. Väčšinou sú to Američania. Možno som len starena, ktorá tento cirkus sleduje zrakom skaleným kataraktou, ale nemôžete mi zabrániť, aby som si myslela, že defilé starých maliarov pred školou nutne ovplyvní miestne deti, nasadí im chrobáka do hlavy. Čo vy na to?

Komisár zbadal pod lipou Neptúna. A už sa tí dvaja vese-
lo zabávajú, naťahujú a dobiedzajú do seba. Ja ich pozorujem
z ústrania na lavičke ako ebenová socha. Môže sa vám zdať
čudné, že stará žena, ako som ja, sa len tak prechádza po Gi-
verny a nikto si ju takmer nevšimne. A poliši už vôbec nie.
Poviem vám, vyskúšajte si to. Postavte sa na roh ulice, jedno
akej, na parížskom bulvári, pred dedinským kostolom, kade
chodí veľa ľudí. Zostaňte tam tak zo desať minút a rátajte ľudí,
ktorí idú okolo. Budete ohromení, koľko starých ľudí uvidíte.
V každom prípade ich bude viac ako ostatných. Predovšet-
kým preto, lebo starých ľudí na svete pribúda, ako nám stá-
le prívukujú. Potom preto, lebo staršie osoby nemajú toho
veľa na práci, len sa motať po ulici. A nakoniec hlavne pre-
to, lebo si ich nik nevšimne. Obraciame sa, keď vidíme holý
pupok nejakej dievčiny, uhneme pred super kádrom, ktorý
sa ponáhľa, alebo tlupou mladých, ktorí zaberú celý chodník,
pohľad nám zablúdi na kočík, v ktorom je bábätko, a na ma-
mičku. Ale nejaký starec alebo starena... Sú neviditeľní. Asi
preto, lebo idú tak pomaličky, že sú takmer súčasťou okolia
ako strom alebo pouličná lampa. Ak mi neveríte, vyskúšajte
si to. Zastavte sa aspoň na desať minút. Uvidíte.

Vlastne, vráťme sa k nášmu prípadu, a keďže ja mám takú
výhodu, že vidím a nie som videná, priznám sa, že ten mladý
poliš v krátkom koženom saku, priliehavých džínsoch, s neo-
holenou bradou, strapatými blond vlasmi ako obilné pole po
búrke má riadny šmrnc. Jasné, že ho viac zaujímajú zádumči-
vé učiteľky ako staré bláznivé dedinčanky.

8

Laurenç Sérénac naposledy pohladkal Neptúna a zamieril ku
škole. Keď bol asi desať metrov od brány, vyrútilo sa z nej s kri-
kom zo dvadsať detí rôzneho veku. Akoby pred ním utekali.

Zdivené zvery vypustené z kletky.

Na čele bežalo asi desaťročné dievča s vlajúcimi vrkôčikmi. Neptún sa k nej pridala, akoby ho vystrelili. Ostatné deti za nimi uháňali po ulici Blanche-Hoschedé-Monet a na ulici Claude-Monet sa rozprchli. Ako náhle námestie pred školou ožilo, tak aj stíchlo. Komisár podišiel zopár metrov.

Laurenç Sérénac si dlho bude pamätať na ten zázrak. Vlastne po celý život. Uvedomoval si každý zvuk, strácajúci sa krik detí, šum vetra v korunách líc; každú vôňu, každý záblesk svetla, biele kamene radnice, povojník plaziaci sa po zábradlí siedmich vonkajších schodov...

Nerátal s tým. S ničím nerátal...

Až dlho potom pochopil, že ho ohúrila kontrast, sotva postihnuteľný kontrast trvajúci necelých pár sekúnd. Pred dvermi školy stála Stéphanie Dupainová. Nevšimla si ho. Laurenç zachytil, ako jej pohľad zaletel za deťmi, ktoré sa so smiechom vzdalovali, akoby si odnášali v aktovkách aj sny svojej učitelky.

Pohľad ľahučkej melanchólie ako krehučký motýľ.

Vzápätí Stéphanie uvidela návštevníka. Na perách sa jej zjavil úsmev a fialkové oči zažiarili.

„Pane?“

Stéphanie Dupainová vyslala k neznámemu pocit sviežosti. Obrovský závan sviežosti šíriaci sa plným priehrástím na všetky svetové strany, v krajine umelcov, na obdiv turistov, v smiechu deciek na brehu Epty. Nič si nenechala pre seba. Absolútny dar.

Áno, tento kontrast Laurença Sérénaca úžasne vzrušil. Úctivá melanchólia. Utajená. Akoby na okamih zazrel jaskyňu pokladov a netúžil už po ničom inom, len nájsť do nej vchod.

Zahabkal a tiež sa usmial.

„Som komisár Laurenç Sérénac z komisariátu vo Vernone.“

Podala mu útlu ruku.

„Stéphanie Dupainová. Jediná učiteľka v jedinej triede dedinskej školy...“

Oči sa jej smiali.

Je krásna. Ba viac ako krásna. V očiach pastelovej farby lekien sa v lúčoch slnka mihali všetky odtiene modrej a fialkastej. Svetloružové pery boli ako namaľované. Lahké letné šaty odhaľovali biele ramená. Pokožka ako z porcelánu. Svetlogaštanové vlasy zviazané do uzla.

Zdržanlivá rozmarnosť.

Jérôme Morval mal vycibrený vkus nielen na obrazy.

„Nech sa páči. Vojdite.“

Prijemný chlad v škole kontrastoval s horúčavou na ulici. Keď Laurenç vošiel do malej triedy a uvidel zo dvadsať stolíčiek za stolíkmi, pocítil zvláštne dojatie. Pohľadom zablúdil na obrovské mapy zavesené na stene. Francúzsko, Európa, svet. Krásne staré mapy. Komisárove oči sa náhle pristavili na plagáte vedľa katedry.

SÚŤAŽ MLADÝCH MALIAROV INTERNATIONAL YOUNG PAINTERS CHALLENGE

Robinsonova nadácia

*Brooklynská umelecká škola a Pensylvánska akadémia
výtvarného umenia vo Filadelfii*

Vhodná príležitosť ísť rovno k veci.

„Vaše deti sa súťaže zúčastnia?“

Stéphanie zažiarili oči.

„Áno. Každý rok! Už je to takmer tradícia. Theodore Robinson bol jeden z prvých amerických maliarov, ktorí prišli maľovať do Giverny s Claudom Monetom. Bol jedným z najvernejších hostí v hoteli Baudy! Neskôr sa stal profesorom na známej výtvarnej akadémii v Spojených štátoch... To málo,

čo môžeme pre deti v Giverny urobiť, je zúčastniť sa súťaže tejto nadácie, nemyslíte?“

Sérénac súhlasne prikývol.

„A čo dostanú víťazi?“

„Niekoľko tisíc dolárov... A hlavne niekoľkotýždennú stáž na prestížnej umeleckej škole... New York, Tokio, Petrohrad... Každý rok niekde inde...“

„Úžasné... A z Giverny to už nejaké dieťa získalo?“

Stéphanie Dupainová sa srdečne rozosmiala a ťapla Laurença po pleci.

Bez nejakého úmyslu. Zachvel sa.

„Nie, veď si len predstavte... Súťaže sa zúčastnia tisíce škôl na celom svete. Ale za pokus to stojí, nie? Viete, že deti Clauda Moneta, Michel a Jean, sedeli v týchto školských laviciach?“

„Myslím, že Theodore Robinson sem do Normandie už nikdy neprišiel...“

Stéphanie Dupainová si prekvapene premerala komisára. Doširoka otvorila oči a komisár v nich vytušil istý obdiv.

„V policajnej škole máte aj dejiny umenia?“

„Nie... Ale aj policajt môže mať rád maliarov, nie?“

Začervenala sa.

„Zásah, komisár...“

Líčka z porcelánu sa sfarbili doružova a zasvietili na nich pehy. Fialkasté oči zablúdili po triede.

„Máte vlastne pravdu, komisár, Theodore Robinson zomrel v New Yorku ako štyridsaťtriročný pri astmatickom záchvate, sotva dva mesiace nato, ako napísal svojmu priateľovi Claudovi Monetovi, že sa chystá do Giverny... Nikdy už Francúzsko neuvidel. Niekoľko rokov po jeho smrti, roku 1896, dedičia založili nadáciu a túto medzinárodnú maliarsku súťaž. Ale tuším vás nudím, komisár. Neprišli ste sem predsa na prednášku...“

„A vlastne by som rád.“

Sérénac to prehodil len preto, aby sa opäť začervenala. Nad všetky očakávania sa to aj stalo.

Komisár pokračoval:

„A čo vy, Stéphanie? Maľujete?“

Mladá žena spravila gesto, akoby jej prsty zamierili komi-sárovi na hrud'. Policajt si pomyslel, že je to podvedomý pohyb učiteľky zvyknutej nakláňať sa k žiakom, dívať sa im do očí, dotýkať sa ich.

Nevinne chytľavé?

Sérénac dúfal, že sa tiež nezačervená.

„Nie, nie. Ja nemaľujem. Nemám... Nemám vôbec talent.“
Nakratučko sa dúhovkou jej očí mihol tieň.

„A vy? Nemáte vernonský prízvuk! Ani meno Laurenç nie je v týchto končinách časté.“

„Správne... Laurenç v okcitančine znamená Laurent... Ak mám byť presný, moje nárečie je dokonca albigénske... Sem ma práve preložili.“

„Vitajte teda! Albi? Vaša záľuba v maliarstve teda pochádza od Toulouse-Lautreca? Každý máme svojho maliara!“

Zasmiali sa.

„Sčasti... Máte pravdu. Lautrec je pre Albigéncov to, čo Monet pre Normandanov...“

„Viete, čo vravel Lautrec o Monetovi?“

„Asi vás sklamem, ale priznám sa, ani som nevedel, že sa poznajú.“

„Áno! Lautrec impresionistov považoval za neotesancov. Dokonca Moneta nazval chumajom, áno, použil práve toto slovo, chumaj, lebo mrhal svoj obrovský talent na maľovanie krajínok namiesto ľudských postáv!“

„Ešte šťastie, že Lautrec zomrel skôr, ako sa Monet zmenil na mnícha a tridsať rokov maľoval už len lekná...“

Stéphanie sa srdečne zasmiala.

„To je len uhol pohľadu. V skutočnosti sa dá povedať, že Lautrec a Monet si vybrali rozličné osudy... Toulouse-Lautrec

pominuteľný život zhýralca štvaneého zobrazovaním nerestí ľudskej duše, Monet dlhý rozjímavý život oddaný prírode.“

„Skôr dopĺňajúce sa ako protikladné, nie? Človek si musí vybrať? Nemožno mať oboje?“

Úsmev Stéphanie ho privádzal do vytrženia.

„Som nenapraviteľná, komisár. Ale neprišli ste sa sem rozprávať so mnou o maliarstve, však? Pátrate vo veci vraždy Jérôma Morvala, je to tak?“

Svižne vyhupla na stôl, takmer do výšky hrude komisára Sérénaca. Skrížila si nohy. Plátenné šaty sa jej vyhrnuli do polovice stehien. Laurenç Sérénac zalapal po dychu.

„Aký to má súvis so mnou?“ zaševalila nevinne učiteľka.

9

Autobus zastavil rovno pred námestím radnice. Za volantom je šoférka. Vôbec nepripomína mužatku ani profíka šoféra, nie, je to obyčajná ženička, ktorá by mohla byť aj ošetrovatelka alebo sekretárka. Nevie, či ste si všimli, ale čoraz viac žien šoféruje veľké autiaky. Najmä na vidieku. Kedysi neboli ženy šoférkami autobusu. Dnes to už nie je výsadou mužov, iste preto, lebo autobus na prepravu používajú v dedinách už len starci a deti.

S námahou zdvíham nohy na schodíky autobusu. Zaplátim a dievča mi gestom pokladničky vracia drobné. Sadnem si dopredu. Vozidlo je napoly plné, ale zo skúsenosti viem, že na konci Giverny pribudnú ešte turisti; väčšina z nich vystúpi na stanici vo Vernone. Ďalšia zastávka je až pri miestnej nemocnici, ale šoférom sa ulúti mojich starých nôh a vysadia ma ešte skôr. Teraz už chápete, prečo ženy šoférujú autobusy – lebo sú ohľadupľnejšie.

Myslím na Neptúna. Včera som si vzala z Vernonu taxík. Stálo ma to presne tridsaťtri eur! Poriadna suma za necelých desať kilometrov, nemyslíte? Nočná tarifa, povedal mi chla-

pík za volantom Renaultu Espace. Využívajú to, lebo vedia, že po deviatej večer už do Giverny nijaký autobus nejde. Len tak mimochodom, všimnite si, že za volantom taxíka sú vždy muži, nie ženy. Niekedy musia celú noc krúžiť okolo nemocnice ako supy, aby si vyčíhali staré vdovy, ktoré sa nenaučili šoférovať. Sú si istí, že v takej chvíli nebudú vyjednávať! Vlastne... možno budem veľmi rada, ak nejaký zoženiem. Lebo dnešný večer, podľa toho, čo vravia doktori, môže byť aj posledný. A tak riskujem, že to potrvá dlho do noci.

To ma fakt trápi, lebo Neptún by sa potuloval po vonku.

10

V učebni školy v Giverny sa komisár Sérénac usiluje, aby mu pohľad ako zmagnetizovaný neblúdil po holých nohách mladej učiteľky. Nešikovne šmátra vo vrecku, zatiaľ čo Stéphanie Dupainová ho sleduje s nevinným pohľadom, akoby póza, v ktorej sedí na katedre so skríženými nohami, bola tá najprirodzenejšia na svete. Zvyčajne, pomyslel si Laurenç Sérénac, si to nijaké dieťa v triede nevysvetľuje zle. Zvyčajne...

„Tak teda,“ opýtala sa učiteľka znova. „Ako to súvisí so mnou?“

Komisárovi prsty konečne vytiahli fotokópiu pohľadnice s *Leknami*.

JEDENÁŠŤ ROKOV. VŠETKO NAJLEPŠIE.

Podal jej ju.

„Toto sme našli vo vrecku Jérôma Morvala.“

Stéphanie Dupainová si pozorne vetu prečítala. Keď sa nahla a obrátila trošku z profilu, slnečný lúč sa na bielom papieri odrazil a osvetlil jej tvár ako záplava svetla čítajúcu dievčinu na Fragonardovom obraze. Alebo u Degasa. Či Vermeera. Sérénaca na okamih zaplavil zvláštny pocit: nijaké gesto mladej ženy nie je spontánne, pôvab každého pohybu je príliš doko-

nalý, vyrátaný, naučený. Pózuje preňho. Stéphanie Dupainová s eleganciou vstala, pery sa jej pôvabne zachveli v neviditeľnom vzdychu a ten rozohnal smiešne komisárove podozrenia.

„Morvalovci nemali deti... Mysleli ste na tie v škole...“

„Áno... všetko je také tajomné. Máte v triede jedenásťroč-
né deti?“

„Pravdaže, niekoľko. Vyučujem deti od šesť do jedenásť rokov. Ale pokiaľ viem, ani jedno nemá v týchto dňoch ani v nasledujúcich týždňoch narodeniny.“

„Môžete mi spraviť presný zoznam? S adresami rodičov, dátumami narodenia, vlastne všetko, čo sa mi môže zísť...“

„Má to vari niečo spoločné s vraždou?“

„Možno... a možno nie... V tejto chvíli tápame. Sledujeme viaceré stopy. Počujte, len tak náhodou, nevraví vám niečo táto veta?“

Sérénac sledoval pohľad Stéphanie k nápisu na pohľadnici. Zľahka zmraštila obočie, akoby sa sústredila. Obdivoval každý jej pohyb.

Čítala riadky znova. Viečka sa jej chveli, pery hýbali, šija sa nahla. Čítajúca žena komisára vzrušovala. Ako by sa mohla z neho vysmievať? Ako by to mohla vedieť?

Súhlasím, aby zaviedli zločin snívať.

„Takže... nič vám to nehovorí?“ zakoktal Sérénac.

Stéphanie Dupainová prudko vstala. Šla ku knižnici, zohla sa a s úsmevom sa obrátila k nemu. Podala mu knihu v bielom obale. Laurenç mal pocit, že učiteľkina hrud' pod plátennými šatami sa dvíha, ako keď sa vrabča neodváži vyletieť otvorenými dverami klietky. Sérénac si vzápätí pomyslel, že je to hlúpa myšlienka. Pokúsil sa sústrediť na prípad.

„Louis Aragon, komisár,“ zaštebotala Stéphanie. „Je mi ľúto, komisár, ale znova vám urobím prednášku...“

Laurenç potisol zošit a sadol si na školskú lavicu.

„Už som vám povedal, že to zbožňujem...“

Zasmiala sa.

„V poézii nie ste taký dobrý ako v maliarstve, komisár. Veta na pohľadnici je z jednej básne Louisa Aragona.“

„Ste úžasná...“

„Nie, nie, nemám na tom najmenšiu zásluhu. V prvom rade, Louis Aragon bol pravidelným návštevníkom Giverny, jeden z mála umelcov, ktorí prichádzali do dediny aj po smrti Clauda Moneta v roku 1926. A tiež preto, lebo úryvok je zo slávnej Aragonovej básne, cenzurovanej v roku 1942 vládou vo Vichy. Mrzí ma, komisár, že vás takto poučujem, ale ak vám poviem názov básne, pochopíte, prečo sa ju tunajšie deti učia v škole naspamäť...“

„Pocity?“ skúsil hádať Sérénac.

„Nie. Ale ste blízko. Aragon nazval svoju báseň *Nymfeum*.“

Laurenç Sérénac sa pokúšal informácie utriediť, zaradiť ich po poriadku.

„Ak som vás pochopil, Jérôme Morval logicky poznal pôvod tých zvláštnych veršov...“

Na chvíľu sa zamyslel, váhal.

„Ďakujem vám. Asi by sme pátrali celé dni, kým by sme na to prišli. Hoci momentálne neviem, ako nám to pomôže...“

Komisár sa priblížil k učiteľke. Stála pred ním, tváre mali takmer v rovnakej výške, vzdialené iba zo tridsať centimetrov.

„Stéphanie... dovoľíte, aby som vás volal Stéphanie? Poznali ste Jérôma Morvala?“

Fialkasté oči sa naňho upreli. Zaváhal, kým sa do nich pozrel.

„Giverny je malá dedina,“ riekla Stéphanie. „Má len niekoľko sto obyvateľov...“

To už komisár počul!

„To nie je odpoveď, Stéphanie...“

Ticho. Už ich delilo len dvadsať centimetrov.

„Áno... poznala som ho.“

Fialkasté oči zaplavilo svetlo. Komisár to vydržal. Musí naľahať. Alebo sa v nich utopiť. Cynizmus mu je teraz nanič.

„Povráva sa...“

„Netrápte sa, komisár. Samozrejme, viem to. Klebety... Jérôme Morval bol záletník, to sa o ňom hovorí? Nie, nebudem sa tváriť, že mi nenadbiehal... Ale...“

Oči farby lekna stmavli. Akoby sa zatiahli.

„Som vydatá, komisár Sérénac. Som v tejto dedine učiteľka. A Morval je lekár. Je smiešne sledovať takú bláznivú stopu... Medzi mnou a Jérômom Morvalom nikdy nič nebolo. V dedinke ako naša sa vždy nájdu ľudia, ktorí vás špehujú, roznášajú klamstvá, vymýšľajú si...“

„Ospravedlňujem sa, ak som sa vás dotkol...“

Usmiala sa celkom blízučko pri jeho ústach a zrazu zamierila ku knižnici.

„To je pre vás, komisár. Keďže máte srdce umelca...“

Laurenç s prekvapením hľadel, ako mu Stéphanie podáva ďalšiu knihu.

„Pre doplnenie vašich vedomostí. *Aurelián*, najkrajší román Louisa Aragona. Najdôležitejšie udalosti sa odohrávajú v Giverny. Kapitola 60 až 64. Som si istá, že sa vám to bude páčiť.“

„Ďa... ďakujem...“

Komisár nenašiel vhodnejšie slová a v duchu na seba hromžil. Stéphanie ho zaskočila. Čo s tým má Aragon? Cítil, že mu niečo uniká, akoby sa pošmykol, stratil nad sebou kontrolu. Vzal knihu, pritisol si ju k sebe a voľnú ruku podal Stéphanie. Učiteľka ju stisla.

Možno prisilno.

Pridlho.

Sekundu alebo dve. Dost' času, aby sa jeho predstavy rozbehli. Akoby tá ruka v jeho volala: Držte ma. Neopúšťajte ma. Ste moja jediná nádej, Laurenç. Nedajte mi padnúť na dno.

Stéphanie sa naňho usmiala. Oči jej žiarili.

Asi sa zasníval. Šalie. Pri prvom pátraní v Normandii si poplietol štetce.

Táto žena nič neskrýva...

Je prosto pekná. Patrí niekomu inému.
Normálka!
Zajachтал a ustúpil o krok:
„Stéphanie, prosím... nezabudnite mi spísať zoznam detí.
Zajtra poň pošlem agenta...“

11

Autobus z Vernonu zabočil do ulice Claude-Monet a zamieril ku kostolu do časti dediny, kde prúdi menej turistov. Ak sa to tak dá povedať... Rada sa veziem po dedine, sediac na prednom sedadle, a sledujem dianie naokolo. Míňam galériu Demarez a Kandy, agentúru Immo-Prestige, ubytovňu Clos-Fleuri, hotel Baudy. Autobus dobieha skupinu detí, ktoré kráčajú po ceste s aktovkami na chrbte. Šoférka zatrúbi a decká sa uhýbajú nabok bezohľadne šliapuc po kosatcoch a ibišoch. Dve deti obďaleč trielia smerom k hotelu Baudy. Poznám ich, sú nerozluční. Paul a Fanette. Pes je vždy s nimi, najmä v päťkách Fanette s vrkôčikmi.

Tuším senilniem. Trniem kvôli svojmu psovi a on si s detiskami z dediny poradí aj bezo mňa.

Na konci ulice zbadám nasledujúcu zastávku autobusu. Zavzdychám. Strašné! Čaká tam zo dvadsať cestujúcich s kuframi na kolieskach, batohmi na chrbte, spacími vakmi a, samozrejme, veľkými obrazmi v pevnom baliacom papieri.

12

Fanette drží Paula za ruku. Sú schovaní za snopom slamy na veľkom poli, ktoré oddeľuje cestu du Roy od ulice Claude-Monet na úrovni hotela Baudy.

„Neptún, čuš. Zmizni! Nech nás nezbadajú...“